

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Terve Paino ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta:

Pääministeri Marinin hallituksen ohjelmassa sanotaan: ”Hallitus selvittää mahdollisuuden ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävän veron, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin”. Nyt kun hallituksen kausi on loppumassa, voidaan todeta, että tällaista selvitystyötä ei ole edes aloitettu. Ainoa valmistelu on kohdistunut tähän virvoitusjuomaveron suppeaan uudistamiseen.

Mikäli pitäydytään vain virvoitusjuomiin, parempi terveysvaikutus ja myös enemmän verotuloja saataisiin lisäämällä nykyisen verolain taulukkoon 1-2 sokeriporrasta ja nostamalla ylempien sokeripitoisuuksien veroa riittävästi. Samalla tulisi kokonaan sokerittomat kivennäisvedet vapauttaa verosta kokonaan.

Nyt lausunnolla olevan version ongelma on se, että se kohtelee eri sokeripitoisia juomia eri tavalla. Täysmehuissa oleva sokeri on aivan yhtä haitallista kuin virvoitusjuomissa, mutta nyt niitä ehdotetaan laskettavaksi alimpaan veroluokkaan. Sokeroitujen mehujuomien veroa ei esitetä nostettavaksi, samalla kun virvoitusjuomien verotusta nostetaan viisiportaisella asteikolla. Sokerittomien kivennäisjuomien verotusta ei poisteta.

On syytä korostaa, että virvoitusjuomat kattavat vain hyvin pienen osan väestön sokerin saannista. Esitys ei juurikaan vähentäisi suomalaisten sokerin saantia eikä lisäisi valtion tuloja. Toteutuessaan esitys siirtäisi kulutusta sokeripitoisten mehujen suuntaan.

Suomalaiset saavat suurimman osan sokeristaan muista tuotteista kuin virvoitusjuomista, kuten makeisista ja makeista viljatuotteista (keksit, munkit, leivokset). Terve Paino ry korostaa, että myös nämä tulisi hallitusohjelman mukaisesti panna sokeriveron piiriin. Tämä vähentäisi selvästi haitallista sokerin kulutusta, ja porrastettu verotus ohjaisi samalla tuotantoa ja tarjontaa vähemmän sokeria sisältäviin tuotteisiin. Laajapohjaisella runsaasti sokeria sisältävien tuotteiden verotuksella valtio voisi helposti saada 500 miljoonan euron vuotuisen verotuoton. On myös hyvä muistaa, että vähemmän sokeria sisältävien tuotteiden hinta ei nousisi.

Perusteena runsaasti sokeria sisältävien tuotteiden verotukseen on etenkin lasten ja nuorten huolestuttava lihominen. Suurin osa suomalaisista on ylipainoisia ja yli miljoonalla on liikapainoa enemmän kuin 15 kiloa. Lihavuus aiheuttaa hyvin monia sairauksia, on osaltaan lisäämässä terveyseroja ja kuormittaa sote-palveluja. Äskettäinen suomalainen tutkimus osoitti, että lihavien vuotuiset sote-kustannukset ovat 866 euroa eli 49 % muita suuremmat.

Terve Paino ry esittää, että vielä tällä hallituskaudella asetetaan työryhmä, jossa on riittävästi alan asiantuntijoita, selvittämään terveysperustaisen veron toteuttamista ja tekemään konkreettisen ehdotuksen alkuvaiheen laajapohjaisesta sokeriverosta.

Professori Pertti Mustajoki, puheenjohtaja, Terve Paino ry

Professori Pekka Puska, varapuheenjohtaja, Terve Paino ry

Terve Paino ry toimii ylipainon vähentämiseksi Suomessa. Yhdistyksen päätavoitteena on ajaa maahan lakeja ja säädöksiä terveemmän ruokaympäristön puolesta ja vähentää lihottavien ja epäterveellisten elintarvikkeiden kulutusta.

Salo Tiina
Terve Paino ry